

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ:
НАЦІОНАЛЬНИЙ, ЄВРОПЕЙСЬКИЙ,
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИЙ ВИМІРИ**

Матеріали

науково-практичного круглого столу

(м. Суми, 26 січня 2024 року)

Суми
Сумський державний університет
2024

СКЛАД ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ:

Крупчан О. Д., доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, директор Інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України;

Попович Т. Г., кандидат юридичних наук, старший дослідник, учений секретар НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України;

Руденко Л. Д., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки СумДУ;

Плотнікова М. В., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного, європейського права та порівняльного правознавства СумДУ;

Швагер О. А., кандидат юридичних наук, асистент кафедри міжнародного, європейського права та порівняльного правознавства СумДУ

*Рекомендовано до видання
рішенням вченої ради
Навчально-наукового інституту права СумДУ
(протокол № 5 від 23.01.2024 року)*

Правове регулювання фінансових послуг: національний, європейський, глобалізаційний виміри : матеріали науково-практичного круглого столу (м. Суми, 26 січня 2024 р.). – Суми : Сумський державний університет, 2024. – 105 с.

До збірника ввійшли тези доповідей та повідомлення викладачів, студентів, учених та аспірантів ЗВО і наукових установ, які брали участь у науково-практичному круглому столі «Правове регулювання фінансових послуг: національний, європейський, глобалізаційний виміри», присвяченому актуальним питанням правового регулювання ринків фінансових послуг в Україні та Європейському Союзі.

ЗМІСТ

	С.
ВСТУПНЕ СЛОВО.....	6
<i>Bazylieva V.</i> FOREIGN EXPERIENCE IN PROTECTING THE CONSUMERS' RIGHTS OF FINANCIAL SERVICES.....	8
<i>Bila A. V.</i> SOME IMPLEMENTATION ASPECTS OF INTERNATIONAL STANDARDS REGULATING THE FINANCIAL SERVICES MARKET IN UKRAINE.....	13
<i>Shcherban Elena</i> SOME IMPLEMENTATION ASPECTS OF INTERNATIONAL STANDARDS REGULATING THE FINANCIAL SERVICES MARKET IN UKRAINE.....	13
<i>Гуцалюк О. М., Бондар Ю. А.</i> РОЗВИТОК РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	16
<i>Даценко О. І.</i> РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ У ЗАХИСТІ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ.....	20
<i>Дерев'янко Б. В.</i> ПРО ПОСИЛЕННЯ КОНТРОЛЮ ДОТРИМАННЯ ПІДСТАВ НАДАННЯ ОКРЕМИХ ФІНАНСОВИХ ВИПЛАТ.....	23
<i>Дмитренко Е. С.</i> АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ФІНАНСОВУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НАДАВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ НАБУТТЯМ УКРАЇНОЮ СТАТУСУ КАНДИДАТА НА ЧЛЕНСТВО У ЄС.....	27
<i>Ільченко М. Г.</i> АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІНАНСОВО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ НАБУТТЯМ УКРАЇНОЮ СТАТУСУ КАНДИДАТА НА ЧЛЕНСТВО У ЄС.....	31

<i>Клименко К. В., Ухналь Н. М.</i> ІНСТИТУТ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ.....	36
<i>Корнева Т. В., Сірочук І. В.</i> ФОРМУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СТРАТЕГІЇ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	40
<i>Кузмін А. Р.</i> ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СПІВПРАЦІ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ БАНКОМ РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ.....	45
<i>Маланчук Т. В.</i> НОВІ ПРАВИЛА ЄС ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ СПОЖИВЧИХ КРЕДИТІВ.....	48
<i>Плотнікова М. В.</i> ВИМОГИ ДО РЕКЛАМИ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ ЯК СКЛАДОВА ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ У ЄС.....	51
<i>Пожидаєва М. А.</i> ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ АКТИВ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У СФЕРІ ПЛАТІЖНИХ ПОСЛУГ У ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ: ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ.....	55
<i>Руденко Л. Д.</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ЗАКОННІСТЬ КОМІСІЇ ЗА ОБСЛУГОВУВАННЯ КРЕДИТУ ЯК УМОВИ ДОГОВОРУ СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУВАННЯ.....	61
<i>Рудой В. М.</i> ПОСИЛЕННЯ НАГЛЯДУ ЗА НЕБАНКІВСЬКИМИ ФІНАНСОВИМИ УСТАНОВАМИ В УКРАЇНІ.....	64
<i>Рудой В., Лисенко І.</i> НОВАЦІЇ КОНТРОЛЮ ЗА ЗАХИСТОМ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ.....	68

<i>Світличний Д. С.</i> ПРО РОЗВИТОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ У СФЕРІ ТРАНСПОРТУ.....	71
<i>Устинова І. П.</i> СВДС ЯК ВИД ФІНАНСОВОГО МОНИТОРИНГУ.....	76
<i>Ушинкіна О. А.</i> ДЕРЖАВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ В УКРАЇНІ: АДАПТАЦІЯ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТИВ.....	80
<i>Цветков А. М.</i> ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ.....	84
<i>Цукан С. В.</i> ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЄВРОПЕЙСЬКОГО РЕГЛАМЕНТУ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКІВ КРИПТОАКТИВІВ (MICA).....	89
<i>Швагер О. А.</i> ПОРЯДОК ІНФОРМУВАННЯ УЧАСНИКІВ ПЕНСІЙНИХ СХЕМ УСТАНОВАМИ ПРОФЕСІЙНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У ВІДПОВІДНОСТІ ДО ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА ЄС.....	92
<i>Курса С.</i> ПРАКТИКА СУДУ ЄС У СФЕРІ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ.....	96
<i>Кучер О.</i> ФОРМУВАННЯ ВИМОГ ДО ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИКІВ ТА ЇЇХ ВПЛИВ НА СИСТЕМУ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ: ДОСВІД ЄС.....	101

ПРАКТИКА СУДУ ЄС У СФЕРІ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ

Курса С.

*здобувач другого рівня вищої освіти
ННІП Сумського державного університету*

Науковий керівник: Швагер О.А.

*асистент кафедри міжнародного, європейського права
та порівняльного правознавства
ННІП Сумського державного університету*

Роль Суду Європейського Союзу (Суд ЄС) у формуванні норм фінансових послуг є важливою, оскільки він відіграє ключову роль у інтерпретації та застосуванні законодавства ЄС. Його рішення визначають, як мають бути застосовані фінансові регуляції та директиви ЄС на національному рівні, впливаючи на весь фінансовий сектор.

Суд ЄС розглядає спори, що стосуються інтерпретації та застосування норм ЄС у сфері фінансових послуг. Через це, він має значний вплив на те, яким чином фінансові регуляції ЄС інтерпретуються та застосовуються в різних країнах-членах. Його рішення часто встановлюють прецеденти, які слугують направляючими для національних судів у членах ЄС, впливаючи на майбутнє застосування фінансових норм у всьому ЄС. Однією з ключових ролей Суду ЄС є забезпечення єдності та послідовності в застосуванні законодавства ЄС, що є важливим для фінансового сектора, де стабільність та прогнозованість правового середовища є критично важливими [1].

Наприклад, у справі «C-26/13 Kásler i Káslerné Rábai проти OTP Jelzálogbank Zrt», Суд ЄС розглядав питання щодо прозорості умов кредитних договорів, зокрема в контексті іпотечних кредитів. Рішення Суду ЄС надало важливі роз'яснення щодо того, як банки повинні інформувати споживачів про важливі умови кредиту, що впливає на їхні права та обов'язки [2]. У справі «C-49/14 Finanzamt Linz проти Norbert Vogendorfer», Суд ЄС розглядав питання оподаткування фінансових послуг, вносячи ясність у питання оподаткування пенсійних вкладів, що є важливим для фінансо-

вого планування громадян ЄС [3]. Також у справі «С-64/12 Engelmann», яка стосувалася ліцензування та регулювання ігрових автоматів, Суд ЄС постановив, що національні закони, які надають ексклюзивні права на експлуатацію ігрових автоматів без проведення тендера, порушують законодавство ЄС, впливаючи на ринок азартних ігор у ЄС [4].

Ці приклади демонструють, як Суд ЄС може впливати на формування та застосування нормативно-правових актів у сфері фінансових послуг, вносячи ясність та єдність у правозастосуванні на рівні ЄС.

Практика Суду ЄС у сфері регулювання фінансових послуг відіграє ключову роль у захисті прав споживачів, забезпечуючи справедливість та прозорість у фінансових угодах. Ця практика особливо важлива у контексті сучасних викликів цифрової економіки та глобалізації фінансових ринків.

Суд ЄС акцентує на необхідності прозорості у фінансових договорах, допомагаючи споживачам краще розуміти умови кредитів, іпотек, страхових полісів та інших фінансових продуктів. Це включає чітке визначення всіх комісій, відсоткових ставок, можливих ризиків та інших ключових елементів угоди. Таким чином, споживачі отримують більше інформації для прийняття обґрунтованих рішень.

Окрім цього, Суд ЄС активно захищає споживачів від несправедливих та шахрайських практик. Наприклад, рішення суду можуть включати випадки боротьби з зловживаннями умовами кредитування або неправомірним використанням даних клієнтів. Ці дії спрямовані на запобігання недобросовісним діям з боку фінансових інституцій.

У контексті цифрової економіки, Суд ЄС також фокусується на захисті прав споживачів. З розвитком цифрових фінансових послуг, як-от онлайн банкінг та мобільні платіжні системи, важливо забезпечити, щоб ці інструменти були безпечними та прозорими для користувачів [5].

Враховуючи глобальний характер фінансових ринків, Суд ЄС також звертає увагу на транскордонний захист споживачів. Це стосується регулювання захисту прав споживачів у міжнародних транзакціях та використанні закордонних фінансових послуг.

Рішення Суду Європейського Союзу (Суд ЄС) істотно впливають на захист прав споживачів у країнах-членах ЄС, оскільки Суд інтерпретує законодавство ЄС та встановлює прецеденти, які фо-

рмують стандарти у цій області. Наприклад, у справі C-484/08 між Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid та Asociación de Usuarios de Servicios Bancarios, Суд ЄС підкреслив важливість прозорості умов кредитних договорів, зобов'язуючи банки чітко вказувати всі умови, що дозволяє споживачам робити обізнаний вибір [6].

У контексті цифрової економіки, рішення Суду ЄС також мають велике значення. В справі C-434/15 між Asociación Profesional Elite Taxi та Uber Systems Spain, Суд визнав, що Uber надає транспортні послуги, що має важливі наслідки для захисту прав споживачів в цифровому просторі [7].

Крім того, Суд ЄС активно захищає споживачів від недобросовісної комерційної практики. Це було продемонстровано в справі C-498/16 між Maximilian Schrems та Facebook Ireland Limited, де була піднята проблема передачі персональних даних з ЄС до США. Рішення Суду підкреслило необхідність захисту персональних даних споживачів [8].

У сфері онлайн-покупок, Суд ЄС також відіграє важливу роль. В справі C-322/01 між Deutsches Finanzamt Burgdorf та Rudolf-Dieter Henning було розглянуто питання повернення ПДВ при транскордонних онлайн-покупках, що підкреслює права споживачів на повернення податків у таких випадках [9].

Ці приклади свідчать про те, як Суд ЄС забезпечує захист прав споживачів, акцентуючи на прозорості, справедливості та безпеці в сфері фінансових та цифрових послуг. Рішення Суду формують правову основу, що впливає на умови договорів, захист даних, онлайн-комерцію та інші ключові аспекти, які впливають на повсякденне життя споживачів у Європейському Союзі.

У міру розвитку цифрових технологій та зростання глобалізації фінансових ринків, Суд Європейського Союзу (Суд ЄС) зіткнеться з новими викликами та можливостями у регулюванні фінансових послуг. Особливо значущою стане його роль у інтерпретації та застосуванні законодавства ЄС у контексті нових цифрових фінансових продуктів, таких як криптовалюти та блокчейн технології, де Суду доведеться знаходити баланс між інноваційним розвитком та захистом прав споживачів.

Зростання міжнародної співпраці стане ключовим для Суду ЄС у контексті ефективного регулювання транскордонних фінансових операцій, особливо для запобігання шахрайству та відмиванню грошей. Важливими стануть також питання захисту даних та при-

ватності, оскільки збільшується обсяг цифрових фінансових транзакцій, що вимагає вдосконалення механізмів захисту персональних даних.

У відповідь на зростаючу увагу до сталого розвитку, Суд ЄС може відігравати ключову роль у розробці та інтерпретації правил для «зелених» фінансових продуктів та інвестицій, сприяючи екологічній стійкості. Окрім цього, можливе впровадження нових механізмів для швидшого та ефективнішого вирішення спорів між споживачами та фінансовими установами, що сприятиме створенню більш прозорого та справедливого фінансового середовища.

На завершення, Суд ЄС продовжить розширювати обсяг захисту прав споживачів, враховуючи нові виклики та потреби сучасного фінансового ринку. Це забезпечить, що права споживачів залишатимуться захищеними в динамічному та змінному фінансовому ландшафті. В цілому, ці прогнози підкреслюють важливість Суду ЄС як ключового елемента у регулюванні фінансових послуг та захисті прав споживачів у Європейському Союзі [10].

Суд Європейського Союзу відіграє вирішальну роль у формуванні та застосуванні норм фінансових послуг в ЄС. Через свої рішення, Суд забезпечує єдність та послідовність в інтерпретації та застосуванні законодавства ЄС, впливаючи на фінансовий сектор у цілому. Суд ЄС стоїть на сторожі прав споживачів, встановлюючи прецеденти, які забезпечують прозорість, справедливість, та безпеку у фінансових угодах і в контексті цифрової економіки. Рішення Суду ЄС, як у справах щодо прозорості кредитних договорів, так і у питаннях захисту даних та онлайн-комерції, встановлюють важливі стандарти, які впливають на повсякденне життя споживачів у Європейському Союзі. Ці стандарти не тільки підвищують рівень захисту споживачів, але й сприяють створенню більш стабільного та прогнозованого фінансового середовища. Таким чином, практика Суду ЄС має надзвичайно важливе значення для забезпечення справедливих та ефективних фінансових ринків у Європейському Союзі.

Література:

1. The Court of Justice and Consumer Rights.
URL: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/p1_2012352/en/#:~:text=Since%201952%2C%20the%20Court%20of,consumers%2C%20ever%20more%20extensive%20rights.

2. C-26/13 Kásler i Káslerné Rábai OTP Jelzálogbank Zrt. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62013CJ0026>.

3. C-49/14 Finanzamt Linz Norbert Bogendorfer. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62009CS0567>.

4. C-64/12 Engelmann URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62010CI0248>.

5. The European court of justice and consumer protection. URL: <https://www.openaccessgovernment.org/justice-and-consumer-protection/67568/#:~:text=There%20are%20two%20main%20means,take%20action%20against%20offending%20businesses>.

6. C-484/08 Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid Asociación de Usuarios de Servicios Bancarios. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62008CC0484>.

7. C-434/15 Asociación Profesional Elite Taxi та Uber Systems Spain. URL: <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2017-12/cp170136en.pdf>.

8. C-498/16 Maximilian Schrems Facebook Ireland Limited. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62016CJ0498>.

9. C-322/01 Deutsches Finanzamt Burgdorf Rudolf-Dieter Henning. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62015CU0548>.

10. 2024 financial services industry outlooks. URL: <https://www2.deloitte.com/us/en/insights/industry/financial-services/financial-services-industry-outlooks.html>.